

Uchwała Nr 4/2019
Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska
z dnia 23.01.2019 r.

Szanowny Panie Prezydencie,

w nawiązaniu do pisma z dnia 15 listopada 2018 r. (znak: WS-01.523.11.2018) stanowiącego odpowiedź na uchwałę nr 41/2018 Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska z dnia 17.10.2018 r. **w sprawie wykonania szczegółowej inwentaryzacji terenów zanieczyszczonych w granicach miasta Krakowa wraz ze strategią ich zagospodarowania i ewentualnej remediacji**, uprzejmie prosimy o możliwość spotkania w celu przedyskutowania, naszym zdaniem bardzo ważnego zagadnienia, kluczowego dla zabezpieczenia interesów społeczności mieszkańców miasta Krakowa oraz jego optymalnego zagospodarowania. Na wspomnianym spotkaniu pomiędzy przedstawicielami Urzędu Miasta Krakowa, KDO ds. Środowiska, jednostek odpowiedzialnych za ochronę środowiska i specjalistów, przedstawione zostałyby ważne przesłanki wskazujące na pilną potrzebę wykonania szczegółowej inwentaryzacji terenów zanieczyszczonych w granicach miasta Krakowa wraz ze strategią ich zagospodarowania i ewentualnej remediacji, wynikające z faktu wadliwości przepisów prawnych oraz braku efektywnych działań ze strony państwowych jednostek odpowiedzialnych za kwestie ochrony środowiska.

W związku z powyższym tylko skoordynowane działania Urzędu Miasta Krakowa, oparte na merytorycznych podstawach, mogą skutecznie chronić zdrowie mieszkańców Krakowa, zapewniając nie tylko poprawę jakości życia w przestrzeni miejskiej ale również optymalne zagospodarowanie terenu, w tym w szczególności terenów poprzemysłowych.

Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska podejmując uchwałę z dnia 17.10.2018 r. w sprawie wykonania szczegółowej inwentaryzacji terenów zanieczyszczonych w granicach miasta Krakowa wraz ze strategią ich zagospodarowania i ewentualnej remediacji, kierowała się rzeczywistą potrzebą zabezpieczenia interesów mieszkańców Krakowa. Kwestia ta dotyczy bowiem tematyki bardzo istotnej w kontekście rozwijającej się zabudowy terenów poprzemysłowych lub innych, na których może występować zanieczyszczenie gleby lub ziemi.

Pomimo dużej wagi dla społeczeństwa, kwestia inwentaryzacji terenów zanieczyszczonych nie jest odpowiednio regulowana przez przepisy prawne. Najbardziej charakterystycznym przykładem tego typu działań jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, które nie nakłada żadnych obowiązków w zakresie badań wymaganych dla terenów przeznaczonych

pod zabudowę mieszkaniową, szkoły, przedszkola oraz obszary o charakterze rekreacyjnym (np. parki). Oznacza to, po prostu, że tego typu obiekty mogą powstawać w dowolnym miejscu gdyż nie ma możliwości wyegzekwowania jakichkolwiek badań zgodnych z przytoczonym rozwiązaniem. Dodatkowo wspomniane rozporządzenie praktycznie unieważnia wcześniejsze badania zanieczyszczenia gleb i gruntów, które zostały wykonane przed okresem jego wprowadzenia.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że kwestia oczyszczenia i odpowiedniego zagospodarowania zanieczyszczonych terenów przemysłowych stanowi obecnie ważny element aktywnej ochrony środowiska naturalnego. W świetle danych z oficjalnych dokumentów EU (Perez Paya A., Rodrigues Eugenio N., 2018 – Status of local soil contamination in Europe. JRC Technical Reports, EUR 29124 EN) w Europie może istnieć nawet 2,8 mln zanieczyszczonych obszarów, z czego aktualnie 650 tys. jest zidentyfikowanych i umieszczonych w odpowiednich rejestrach, a remediacja została wykonana lub jest prowadzona w łącznie 65,5 tys. lokalizacjach. W cytowanym raporcie EU Polska została wskazana jako jeden z dwóch krajów europejskich, który nie posiada rejestru obszarów zanieczyszczonych. W ostatnim czasie podejmowane są przez Ministerstwo Środowiska prace zmierzające do stworzenia w 2019 r. tego typu wykazu, lecz może on okazać się niekompletny z uwagi na liczne uchybienia metodyczne na etapie jego tworzenia w tym wykonywanie go bez należytego oparcia o zweryfikowane wyniki badań terenowych czy choćby rozszerzonej wizji lokalnej potencjalnych terenów zanieczyszczonych. Nie są również znane podstawy merytoryczne i metody stosowane na etapie weryfikacji, przez Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska, zgłoszonych przez starostwa terenów zdegradowanych.

Przedstawione uwagi nie mogą napawać optymizmem, gdzie w świetle szacunkowych danych Instytutu Ochrony Środowiska i Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych powierzchnia terenów objętych degradacją środowiskową w Polsce wynosi ponad 8 tys. km² (800 tys. ha), a powierzchnia obszarów zagrożonych przemysłową degradacją wynosi prawie 39,5 tys. km² (3,95 mln ha). Rozwiązanie ogółu problemów związanych z tymi terenami wraz z przeprowadzeniem ich skutecznej remediacji, rekultywacji i rewitalizacji może wymagać zaangażowania nawet 1 bln zł. W samym tylko województwie śląskim, które posiada wykaz terenów przemysłowych w obrębie Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej (RSIP), zostało zidentyfikowanych łącznie 470 obszarów o łącznej powierzchni 11,3 tys. ha.

Obszary zanieczyszczone występują z całą pewnością również na terenie Krakowa, stanowiąc spuściznę jego wielowiekowej aktywności osadniczej i przemysłowej. Działania Gminy Miejskiej Kraków prowadzone od 2006 r. w celu rozpoznania potencjalnych źródeł zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego były bardzo cenną i istotną inicjatywą. Szkoda, że ten ważny projekt został zaniechany, gdyż nie staje on w sprzeczności z zapisami ustawy szkodowej z 2007 r. Skoro bowiem na Prezydencie Miasta Krakowa spoczywa obowiązek dokonywania identyfikacji potencjalnie historycznych zanieczyszczeń, czyli zanieczyszczeń jakie wystąpiły przed dniem 30 kwietnia 2007 r. to należało kontynuować identyfikację i sukcesywne badania tego typu obszarów. Bardzo ważne i cenne w tym kontekście byłoby posiadanie przez Urząd Miasta Krakowa aktualnego opracowania pn.

„Zestawienie potencjalnych źródeł zanieczyszczeń” (tytuł opracowania z 2006 r.), w którym, wskazano by najbardziej prawdopodobne lokalizacje występowania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w granicach administracyjnych Miasta Krakowa. Przy czym, co bardzo ważne przeprowadzono by również badania wstępne dla szeregu obiektów w celu ustalenia, czy przewidywane zanieczyszczenia rzeczywiście tam występują, a dla wybranych obiektów wykonane zostały by badania szczegółowe.

W tym kontekście ważne jest wyjaśnienie na jakiej podstawie Prezydent Miasta Krakowa dokonał identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, które w październiku 2018 r. przekazał Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie. W opracowanych przez Ministerstwo Środowiska poradniku pt. „Wytyczne dla starostów dotyczące identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi” w miarę możliwości należało bowiem podać bardzo szczegółowe dane, w tym nawet „zawartości w glebie i ziemi substancji powodujących ryzyko [mg/kg s.m.]”, przy czym odnosić się one powinny nie tylko do nieruchomości miejskich lecz wszystkich działek znajdujących się w granicach miasta Krakowa.

Należy przy tym zauważyć, że nawet sporządzenie „ministerialnego” wykazu historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi nie zabezpiecza należycie interesu społeczeństwa. Z racji ustawowej definicji „zanieczyszczenia historycznego” z ww. wykazu wyłączone zostaną obszary wystąpienia szkód w środowisku oraz niekorzystnych oddziaływań z tytułu działalności prowadzonej przez podmioty korzystające ze środowiska. Informacje o tego typu obiektach również dla dobra społeczności lokalnej powinny być przez Urząd Miasta Krakowa gromadzone i wykorzystywane w optymalnym planowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni miejskiej. Tylko bowiem kompleksowa wiedza i skoordynowane działania prowadzone przez władze samorządowe dla identyfikacji ogółu zagrożeń środowiskowych, stanowić mogą skuteczne zabezpieczenie interesu mieszkańców miasta, gdzie jak wykazano obowiązujące przepisy prawne i działalność państwowych urzędów jest niewystarczająca lub nieskuteczna.

Mając na uwadze znaczny stopień skomplikowania wszystkich przedstawionych kwestii oraz ważny interes społeczny mieszkańców miasta Krakowa, bardzo uprzejmie prosimy o osobiste zaangażowanie Pana Prezydenta dla ochrony zdrowia i życia społeczności lokalnej i wyznaczenie terminu spotkania na którym będziemy mogli przedstawić wszystkie swoje argumenty i dokładnie przedyskutować bardzo istotną tematykę zanieczyszczeń powierzchni ziemi.